

**MUHU VALLA 2014. AASTA
MAJANDUSAASTA ARUANNE**

Nimetus	Muhu Vallavalitsus 75018710
Aadress	Muhu vald Liiva küla Saare Maakond
Telefon	45 30 672
E-post	vald@muhi.ee
Interneti kodulehekülje aadress	www.muhi.ee
Majandusaasta algus	01.01.2014.a.
Majandusaasta lõpp	31.12.2014.a.
Audiitor	OÜ Audit EG

Sisukord

MUHU VALLA 2014. AASTA TEGEVUSARUANNE	4
Muhu vald kui kohaliku omavalitsuse üksus	4
Ülevaade Muhu Vallavalitsuse tähtsamatest finantsnäitajatest.....	8
Ülevaade üldisest majanduskeskkonnast.....	9
Töötuse näitajad vallas ja maakonnas.....	10
Ülevaade arengukava täitmisest	10
Arengusuunad järgnevatiks aastateks.....	15
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	16
Bilanss.....	16
Tulemiaruanne	18
Rahavoogude aruanne	19
Netovara muutuste aruanne	21
Eelarve täitmise aruanne 2014. aastal	22
Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted.....	24
Lisa 2 Raha ja selle ekvivalendid.....	29
Lisa 3 Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded ning trahvitulud.....	29
Lisa 4 Muud nõuded ja ettemaksed	30
Lisa 5 Osalused sihtasutustes ja sidusettevõtetes	31
Lisa 6 Pikaajalised finantsinvesteeringud.....	31
Lisa 7 Materiaalne põhivara	32
Lisa 8 Võlad tarnijatele ja töövõtjatele.....	34
Lisa 9 Muud kohustused ja saadud ettemaksed	34
Lisa 10 Tingimuslikud nõuded ja kohustused.....	35
Lisa 11 Laenukohustuse jaotus järelejäänud tähtaja järgi	37
Lisa 12 Kaupade ja teenuste müük.....	39
Lisa 13 Saadud toetused.....	40
Lisa 14 Muud tegevustulud	43
Lisa 15 Antud toetused.....	43
Lisa 16 Tööjõukulud.....	45
Lisa 17 Majandamis- ja muud kulud.....	46

Lisa 17a Finantstulud ja –kulud	47
Lisa 18 Seotud osapooltega tehtud tehingud.....	48
Lisa 19 Selgitused eelarve täitmise aruande kohta	49
MAJANDUSAASTA ARUANDE ALLKIRI	51
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE	52
VALLAVALITSUSE OTSUS ARUANDE HEAKSKIITMISE KOHTA	53

MUHU VALLA 2014. AASTA TEGEVUSARUANNE

Muhu vald kui kohaliku omavalitsuse üksus

Muhu vald hõlmab suuruselt Eesti kolmanda saare Muhu ning seda ümbritsevad laiud. Valla pindala on kokku 206,12 km². Muhu on Saaremaaga püsiühenduses Väikese väina tammiga, mandrist eraldab Muhu saart keskmiselt 7 km laiune Suur väin.

Valla rahvastikuregistri järgne rahvaarv seisuga 1. jaanuar 2014.a oli 1917, sh on püsiasiustusega väikesaarte hulka loetaval Kesselaiul aastaringselt üks pere – kaks inimest. Eelmise 2013 aastaga võrreldes kasvas rahvaarv rahvastikuregistri andmete alusel 9 inimese võrra. Loomulik iive on jätkuvalt negatiivne.

Muhus on tihe külaasustus – 52 küla ja valla keskses Liiva külas elab 189 elanikku. Üle 100 elaniku elab veel Hellamaa ja Nõmmküla külades.

Suurimaks tööandjaks on vald oma hallatavate asutustega.

Muhu vallavalitsus koosseis:

Allüksuse nimetus	Töötajate keskmine arv 2014.a. (taandatuna täistööajale)	Töötasude kogusumma 2014.a.
1.Muhu Põhikool (k.a. spordihall)	29,49	273 063
2.Vallavalitsus	11,03	121 339
3.Lasteaed	12,96	92 382
4.Eakate Hooldekodu	3,59	24 505
5.Kommunaalamet	10,77	67 244
6.Muuseum	5,26	35 595
7.Hellamaa Külakeskus	3,58	24 868
8.Raamatukogud	2,00	14 760
9.Noortekeskus	1,29	11 155
10.Valla buss	1,00	11 199
11.Volikogu	0,65	8 292

12.Infoleht	0,50	3 144
13.Valla teed	0,31	2 072
14.Vallaarst	0,10	304
KOKKU MUHU VALLAVALITSUS	82,53	689 922

Keskmine töötasu kuus 2014.aastal oli **697** eurot (2013.aastal oli **606** eurot).

Teised tööandjad kokku pakuvad Muhus üle 320 töökoha.

Ettevõtlus on Muhu vallas küllalt mitmekesine – tegutsevaid äriühinguid oli 2014.a. seisuga üle 40. Muhusse registreeritud ettevõtetest on suurimad tööandjad OÜ Kehte, Muhu Farmid OÜ, Tihuse Turismitalu OÜ. Väljaspool Muhu valda registreeritud ettevõtetest annavad muhulastele enam tööd Saaremaa Tarbijate Ühistu, Kuressaare Haigla SA, Politsei-ja Piirivalveamet

Muhu tehniliste infrastruktuuride hulka kuuluvad teed, sadamad, joogi-ja reovee ning kaugküttesüsteemid, elektri- ja sidevõrgud. Muhu vallas on 2014.a.alguse seisuga 80,4 km riigimaanteed (nendest 49,7 km mustkattega), 98,2 km vallateid ja 49,4 km lepinguga avalikus kasutuses olevaid erateid.

Omavalitsusüksuse ülesanded ja pädevus on sätestatud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses (KOKS § 6). Muhu vald otsustab ja korraldab neid kohaliku elu küsimusi, mis on talle pandud seadustega või ei ole seadusega antud kellegi teise otsustada ja korraldada. Valla täita on riiklikud kohustused, mis on talle pandud seadustega või mis tulenevad selleks volitatud riigiorgani ja Muhu Vallavolikogu vahelisest lepingust.

Muhu valla ülesanneteks on: korraldada Muhu vallas sotsiaalabi ja –teenuseid, noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, territoriaalplaneerimist ning valla teede korrashoidu. Samuti korraldada valla koolieelse lasteasutuse (Muhu Lasteaed), põhikooli (Muhu Põhikool koos spordihalliga), raamatukogude (Liiva ja Hellamaa), Hellamaa Külakeskuse, Muhu Muuseumi, noortekeskuse ja eakate hooldekodu ülalpidamist.

2014 aasta sügisel alustas Muhu Põhikoolis õppetööd 92 õpilast. Muhu Põhikooli pedagoogilisse kollektiivi kuulus 17 õpetajat. Lisaks on veel ringijuhid ja tugiteenuse osutajad (logopeed, sotsiaalpedagoog). Kool kasutab oma töös e-kooli. 2014/2015 osalesid õpilased erinevatel olümpiaadidel, konkurssidel, võistlustel. Väga häid tulemusi saavutasid õpilased eesti keele, geograafia, bioloogia ja matemaatika olümpiaadidel, Nuputa võistlusel nii maakonnas kui vabariigis, pranglimise võistlusel nii piirkonnas kui vabariigis, vabariiklikul mõttespordi olümpiaadil kabes ja males. Kooli õppetegevust toetasid koolis toimuvad huviringid. Töötas 12 erinevat huviringi. Iga õpilane sai endale valida sobiva huvitegevuse. Tulenevalt hariduslikest erivajadustest said õpilased tugiteenuseid.

Sel õppeaastal sai tähelepanu pööratud infotehnoloogia kasutamisele õppetöös. Edukalt osaleti pranglimise võistlusel, online kabe-male. Õpetajad kasutasid tasuta Miksikese keskkonda. Õpetajad kasutasid lühiajalisi(1 kuu) tasuta e-tunde (eesti keel ja kirjandus,

muusika, loodusõpetus). 2 õpetajat kasutasid tasuta „Matetalgute“ keskkonda. Muhu Põhikooli 8.klassi õpilane esines õpilaste Teadusfestivalil posterettekandega.

2014.aastal töötas Muhu Lasteaias 3 rühma ja laste keskmine nimestikuline arv oli 47. Suveperioodil kasutas lasteaiakohti kaks last, kes alaliselt Muhus ei ela. Töötajaid oli kokku 14: 5 õpetajat, 3 õpetaja abi, muusikaõpetaja, logopeed, majandusjuhataja, tervisetöötaja, majahoidja ja direktor.

2014.a kevadel lõpetas lasteaed kohapeal toidu valmistamise ja lapsi toitlustab nüüd SA Muhu Hooldekeskuse köök.

Lisaks igapäevasele õppe-kasvatustööle teeb lasteaed koostööd Muhu Vallavalitsusega (laste kasvukeskkonna parandamine jmt.), Muhu Põhikooliga (laste kooliks ettevalmistamine), Noortekeskusega (erinevad lasteüritused), Muhu Muuseumiga (kohaliku kultuuripärandi tutvustamine ja edasikandmine), Muhu Hooldekeskusega (külaskäigud ja esinemised eakatele erinevate tähtpäevade puhul, hoolivuse kasvatamine), Liiva Raamatukogu jt asutustega. Aasta jooksul toimus rida traditsioonilisi üritusi – rahvakalendri tähtpäevade tähistamine koos vanemate või muuseumiga, EV sünnipäev koos valla töötajate ja koostööpartneritega, emakeelepäev vanavanematega, emadepäev, isadepäev, jõulud. „Jänkude“ rühm osales ka Saaremaa Lasteaedade V spordipäeval Orissaares.

Lasteaia õppe- ja kasvukeskkonna parandamiseks remonditi 2014.a köögiploki katus ja peasissekäigu kõnnitee. Lastevanemate abiga korraldati „Siilide“ rühma liumägi. Eelmisel aastal valmis ka plaanitava söögisaali projekt. Saali valmides korraldame täielikult ümber laste toitlustamise. Kõik rühmad hakkavad sööma endises köögisektsioonis.

Muhu Noortekeskuses 2014.a tegutsenud ringid – bändikool, stuudio MSN, kokaklubi ja trummiring. Toimus töömalev. Osaleti erinevatel konkurssidel – näiteks noorte ettevõtluskonkursil „Saaremaa Päike“ ja vabariiklikul leiutajate konkursil.

2014.a. suvel korraldas noortekeskus ürituse nimega "Muhu tänavatantsu päevad.", samuti toimus suvel esmakordselt filmilaager. Suvel osaleti ka Ida-Saaremaa noortekeskuste vahelises koostööprojektis „MoNo buss nr.2“.

Toimusid traditsioonilised üritused (trumminädal, teatrinädal, noortekeskuse sünnipäev ja lastekaitsepäev, helkurimoe show, hea eeskuju valimine jne).

Noortekeskuses oli peale juhataja 2014.aastal tööl ka 0,5 kohaga administraator.

2014.aastal jätkus projekt „Muhu Noortekeskuse uute ruumide rajamine“.

Liiva Raamatukogul oli 2014.a. lugejaid 319 (sellest põhikooliealisi ja väiksemaid lapsi 84), külastusi 4567 (sellest laste külastusi 1267), laenutusi 8487 (sellest lastele 916), registreeritud infopäringuid 66. Korraldati 10 näitust, 16 väljapanekut ja 11 üritust, üritustel osalenute arv oli 119. Raamatukogu kasutab raamatukoguprogrammi RIKS (raamatuid laenutatakse alates 2008.a. sügisest, ajakirju alates 2013.a. jaanuarist (alates 2011. a. numbritest).

Hellamaa raamatukogus oli 2014. a. 209 lugejat, (neist lapsi 52), kes külastasid raamatukogu 2504 korral, (neist laste külastusi 302). Raamatute ja perioodika kojulaenutuste arv oli 8086, (neist laste laenutusi 631). Osavõturohkemaks ürituseks oli kohtumine kirjanik ja ajakirjanik Aita Kiviga, kes tutvustas oma ilukirjanduslikku loomingut ja ajakirjanikutöö köögipoolt.

Hellamaa Külakeskuses ja sealses kogukonnaköögis toimusid erinevad toidualased koolitused ja õpitoad. Kogukonna köögi eesmärgiks on väiketootjate ettevõtluse edendamine erinevate kursuste ja koolituste korraldamine. Samuti saavad kööki kasutada valla elanikud oma ürituste korraldamiseks.

Jätkuvalt kasutavad külakeskuse ruume käsitööringid ja pensionäride ühendus „Käekoatsad“. Külakeskuse juurde on moodustatud Muhu-Hellamaa Maanaisteselts, mis tegeleb käsitöö, kodunduse, kokanduse ja koduloo edendamisega.

Muhu Muuseumi hoonetes ja territooriumil teostati järgmised remonditööd: Tooma talu vanema ja uuema aida katuste harjamine, Tooma talu kaevu kivikudumi remont ja uue kaevurakke valmistamine, Eemu kaitsekraavide lahtikaevamine ja korrastamine, võsaraietööd Eemu veski piirkonnas ja muuseumi koolimaja ümbruses, pisiremont Eemu veski tiibade kinnituse parandamiseks, uue elektrikaabli paigaldamine Eemu veskile, niiskus- ja tolmukindla elektrivalgustuse paigaldamine Tooma talu küüni ja täkulauta, Tooma majaanuse keldri elektrivarustuse väljavahetamine, Tooma veski remontitööd – uus katus, uus trepp, uued põrandatalad, murdunud tiibade restaureerimine, murdunud võlli demontaaž ja uue võlli tooriku hankimine, värvimistööd Tooma talus, Koolielu kaevule uute rakete valmistamine, Tooma talu avariiohtlikumate akende remont, kolme värava valmistamine avalikku ruumi, veevarustuse avariiremontitööd parkla WC-s ja kontorihoones ja uue süvaveepumba paigaldamine. Lisaks otsiti veel rahastusvõimalusi Koguva magasiaida ehituse alustamiseks ja Tooma veski remondiks.

Aktiivselt jätkati muuseumi eksponaatide kirjelduste sisestamist üleriigilisse infosüsteemi MUIS –viidi kirjeldamise esimene etapp, jätkati fotokogu digiteerimisega. Alustati fotokogu plaanilist inventuuri. Kogusid täiendati ostude ja annetustega. Ajutiste näituste arv kasvas 23 näituseni, lisakstäiendati oma kodulehekülge nelja virtuaalnäitustega ja aktiivselt oli kasutuses virtuaalne infokiosk.

Trükiseid anti välja 1– „Kirjanduslik teekond – Muhumaa“, heliplaate 1 – „Mina elan Muhu saares“.

Põhisündmused muuseumis aastal 2014 olid: Juhan Smuuli 92.sünniaastapäev, Muuseumiöö, Muhu Murde päev, laulude kirjutamise võistlus „Muhu Mõlk“, suvesimmanid, pärandoskuste nädal, lõõtsamuusika kontserdid ja Muinastulede öö.

Muhu Muuseum on jätkuvalt tuntud nii Eestis kui mujal maailmas. Külastajate arv 2014. aastal oli 15396, mis on rohkem kui 2013.aastal.

Spordiringid tegutsesid Muhu Spordihallis. Aktiivsem osavõtt oli võrkpallitreeningutest. Aktiivselt tegutsesid lauatennise harrastajad ning kasutati jõusaali. Kord nädalas on muhulastel võimalus käia valla bussiga käia Leisis ujumas. Jätkus Muhu Jooksu traditsioon.

Aktiivselt tegutsevad Muhus erinevad MTÜ'd ja külaseltsid, milliseid registri andmetel on üle 20. Vald toetab nende tegevust läbi valla eelarve, millest on võimalik taotleda toetust nii kultuuriüritusteks kui külade arendamiseks.

Ülevaade Muhu Vallavalitsuse tähtsamatest finantsnäitajatest

	2014.a.	2013.a.	2012.a.	2011.a.	2010.a.
Bilansi näitajad					
Varad aasta lõpus	6 705 772	6 780 160	4 922 263	4 991 914	5 176 724
Kohustused aasta lõpus	409 000	772 216	251 462	253 463	320 335
Netovara aasta lõpus	6 296 772	6 007 944	4 670 801	4 738 451	4 856 389
Tulemiaruaude näitajad					
Tegevustulud	2 252 087	3 479 942	1 690 658	1 669 726	1 798 267
sh. tulud, millest on maha arvatud sihtfinantseerimine	1 362 694	1 340 722	1 194 968	1 122 255	1 153 716
Tegevuskulud	1 959 306	2 143 672	1 799 103	1 744 183	1 748 221
Tulem	288 574	1 332 442	-112 577	-80 525	45 532
Muud näitajad					
Põhivara investeeringute maht	423 517	1 921 514	177 478	254 342	331 596
Likviidsus*	1,30	0,53	1,53	2,39	4,85
Lühiajaline maksevõime**	2,09	1,12	2,3	3,4	2,8
Kohustuste osakaal varadest	6,1	11,4	5,1	5,1	6,2
Laenukohustuste osakaal varadest	4,7	5,6	3,5	3,7	4,4
Põhitegevuse tulem***	207 494	247 781	124 562	101 500	194 521
Netovõlakoormus****	132 331	282 971	-22 776	-68 621	-56 879

*Likviidsus - likviidsed varad / lühiajalised kohustused

**Lühiajaline maksevõime - käibevara / lühiajalised kohustused

***Põhitegevuse tulem – põhitegevuse tulude ja kulude vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS § 32 lõikele 4 rahandusministri määrusega; piirmäär on vastavalt KOFS § 33 null (st. ei tohi olla negatiivne)

****Netovõlakooormus – KOFS § 34 alusel arvestatud kohustuste ja KOFS § 36 alusel arvestatud likviidsete varade vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS § 32 lõikele 4 rahandusministri määrusega; piirmäär 2014.aastal on 60% põhitegevuse tuludest. Muhu Vallavalitsuse netovõlakooormuse % on 7,47.

Ülevaade üldisest majanduskeskkonnast

2014. aastal oli SKP jooksevhindades 19,5 miljardit eurot.

Kogu aasta vältel iseloomustas Eesti majandust aeglane, kuid stabiilne kasv. Kui I kvartalis kasvas SKP võrreldes 2013. aasta sama ajaga 0,5%, siis IV kvartalis 3,0%. Kokku kasvas Eesti SKP 2014. aastal 2,1%.

Olulise panuse SKP kasvu andis kaubanduse tegevusala, peamiselt jaekaubanduse lisandväärtuse suurenemise tõttu. Lisaks panustasid SKP kasvu enim töötlev tööstus ning kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus. Töötleva tööstuse kasvu toetas toodangu ekspordi kasv, samuti suurenes töötleva tööstuse toodangu müük kodumaisele turule.

2014. aastal pidurdas majanduse kasvu enim veonduse ja laonduse lisandväärtuse vähenemine. SKP kasvu kahandasid oluliselt veel ehitus ning majutus ja toitlustus. Ehitusmahud kohalikul ehitusturul vähenesid 2% ning ehituse lisandväärtus kahanes 4,1% eelkõige rajatiste ehitamise vähenemise tõttu.

2014. aastal kasvas SKP kiiremini kui töötatud tundide ning hõivatute arv, mis kasvasid vastavalt 0,4% ja 0,8%. Seega suurenes kogumajanduse tööjõu tootlikkus hõivatu ja tunni kohta vastavalt 1,3% ja 1,7%. Samuti on suurenenud SKP loomiseks tehtud tööjõukulud. Võrreldes 2013. aastaga kasvas tööjõu ühikukulu 6,4%.

Sisemajanduse nõudlus kasvas 4,8%, mõjutatuna enim varude muutusest ja kodumajapidamiste lõpptarbimiskulutuste suurenemisest. 2014. aastal suurenesid varud kõikides alaliikides, sealjuures enim mõjutas varude kasvu kaubavarude suurenemine. Kodumajapidamiste lõpptarbimiskulutused kasvasid eelkõige toidule, transpordile ning samuti rõivastele ja jalanõudele tehtud kulutuste suurenemise tõttu.

Kapitali kogumahutus kahanes hinnamõjusid arvesse võttes 3%, mis oli enim mõjutatud investeeringute vähenemisest hoonetesse ja rajatistesse ning muudesse masinatesse ja seadmetesse. Suurim positiivne mõjutaja oli investeeringute kasv transpordivahenditesse. Ehkki sisenõudlus kasvas kiiremini kui SKP, olid lõpptarbimiskulutused, kapitali

kogumahutus ja varude muutus kokku siiski toodetud SKP-st väiksemad, moodustades 99,4% SKP-st.

Vaatamata langusele aasta esimeses kvartalis suurenes 2014. aastal kogumajanduse kaupade ja teenuste eksport hinnamõju arvestades 2,6%. Kaupade ja teenuste sissevedu kasvas 2014. aastal 2,3%. Suurima positiivse mõjuga Eesti väliskaubandusele oli elektroonikaseadmete sisse- ja väljaveo kasv

Statistikaameti teatel oli 2014. aastal töötuse määr 7,4% ja tööhõive määr 63%. Tööpuudus on vähenenud ning tööhõive kasvanud alates 2011. aastast, kuid nii hõive kasv kui ka töötuse langustrend on aasta-aastalt aeglustunud.

Tööhõive muutust mõjutasid 2014. aastal enim hõivatute arvu suurenemine info ja side ning majutuse ja toitlustuse tegevusaladel, jaekaubanduses, tervishoius ning veonduses ja laonduses (posti- ja kullerteenused), kuid ka hõivatute arvu langus põllumajanduses, töötlevas tööstuses ning finants- ja kindlustustegevuses.

Töötuse näitajad vallas ja maakonnas

Töötute osakaal on vähenenud nii maakonnas (696 töötut) kui ka vallas. 2014. aasta lõpu seisuga on Muhu vallas 44 töötut, mis on võrreldes 2012. aasta sama ajaga 2 inimese võrra vähem. Langustrendis on ka toimetulekutoetust saavate perede arv, langedes 2013 aasta keskmiselt 7 perelt 5-le perele 2014. aastal.

Ülevaade arengukava täitmisest

Muhu Vallavolikogu 18.detsembri 2013.a määrusega nr.3 kinnitati Muhu valla arengukava aastateks 2014-2020. Arengukavas käsitletakse järgmisi valdkondi:

- Vallajuhtimine
- Külaelu ja vabaaeg
- Keskkond ja planeering
- Majandusareng
- Sotsiaalküsimused
- Haridus
- Noorsootöö
- Kesselaid

Vallajuhtimine

1.Eesmärk: Haldussuutlikkust hoitakse kõrgel tasemel läbi külavanemate võrgustiku, tugevate spetsialistide ja aktiivse koostöö naabervaldadega

Valla ametnikel võimaldatakse osaleda erialastel koolitustel, muhulastest õpilastele võimaldatakse õppepraktika läbiviimist vallas ja valla hallatavates asutustes (praktikakoht IT-ning maa-ja planeeringu alal).

2.Eesmärk: Valla registrijärgsete elanike arvu suurendamine aktiivse teavitustööga

Muhu vallas pakutavate elamis- ja töötingimuste, pakutavate teenuste tutvustamine valla kodulehel, „Maale elama“ veebilehel. Osalemine „Maale elama“ messil.

3.Eesmärk: Muhu valla kuvandit turustatakse aktiivselt

Valla kodulehe pidev uuendamine info edastamise parandamiseks. Valla kodulehe täiendamine inglise- ja vene keelse üldinfo lisamisega.

4.Eesmärk: Vald jätkab valdkondlike arengudokumentide koostamist ja toetab piirkondlike arengukavade juhtimist

Koostati Muhu Põhikooli arengukava aastani 2016, Muhu Lasteaia arengukava aastateks 2014-2018

5.Eesmärk: Avalikkus on hästi informeeritud valla tegevustest ja asutuste tööst

Valla tegevused on kajastatud valla koduleheküljel, ajalehes Muhulane ja maakonnalehtedes. 2 korda aastas korraldatakse külavanematele koosolekuid info paremaks edastamiseks külaelanikeni.

11. Eesmärk: Olemasolevad taristud, teenused ja vabaaja väljundid on atraktiivsed kogu maakonna elanike ja organisatsioonide jaoks ning seotud tugevalt turismisektoriga

Teenuste ja vabaaja väljundite info kajastamine jooksvalt valla veebilehel. Muhu telefoniraamatu koostamine vallas pakutavate teenuste kohta (telefoniraamat sisaldab infot 48 erinevas tegevusvaldkonnas tegutsevate ettevõtete kohta).

12. Eesmärk: Parandatakse valla infoturbe võimekust

Vald liitus infosüsteemide kolmeastmelise etalonturbe süsteemiga (ISKE), koostati IT-teenindamise eeskiri ja arvutivõrgu kasutamise kord.

Külaelu ja vabaeg

14. Eesmärk: Vald ja külavanemad teevad omavahel aktiivset koostööd külade arendamiseks

Kaks korda aastas külavanematele üldkoosoleku korraldamine. Vald toetas jätkuvalt läbi seltsitegevuse korra ja selleks vallaeelarves ettenähtud vahendite abil külade ühisürituste läbiviimist ja spordiplatside ning küla ühisrajatiste ehitamist.

17. Eesmärk: Tõstetakse Muhu saare külastuskeskkonna atraktiivsust

Avalikus ruumis Muhule omaste värvikombinatsioonide kasutamine bussiootepaviljonidel, infotahvlitel jne.

Aktiivne osalemine Teeme Ära talgutel: 2014.a toimus 18 talgut 362 osalejaga. Talgulised puhastasid võsast külade teede ääri ja koristasid prügi, korrastasid külalplatse ja muid avalikult kasutatavaid alasid, uuendasid postkaste, ladusid kiviaedu, tegid istutustöid.

20. Eesmärk: Muhu pärandkultuuri tutvustatakse laiaulatuslikult kogu vallas

Muhu pärandikooli eestvedamisel toimusid erinevad õpitoad

Muhu Muuseumis

21. Eesmärk: Kultuuriüritustes ja harrastustegevustes osalemiseks parandatakse ja mitmekesistatakse kohalikke tingimusi

Muhu Vallavalitsuse tellimusel valmis OÜ Klotoid poolt Hellamaa külasse Jaanitule maaüksusele (spordiväljakule) planeeritava laululava põhiprojekt.

Laululava projekteerimist rahastas PRIA läbi Leader meetme ja Muhu Vallavalitsus.

22. Eesmärk: Parandatakse võimalusi spordi ja kehakultuuriga tegelemiseks

Liiva spordiväljakule õuetreeningseadmete paigaldamine, mis on mõeldud erinevate lihasgruppide treenimiseks ja liigeste liikuvuse parandamiseks.

Koostöös Maanteeametiga valmis Piiri-Liiva jalg- ja jalgrattatee I etapp Piiri-Viira lõik.

Keskkond ja planeering

24. Eesmärk: Loodus- ja kultuuriobjektid on hoitud ning huvilistele ligipääsetavad

Väärtuslike pärandkultuurimaastike esinduslike näidiste taastamine ja korrashoid – Keskkonna Investeeringute Keskuselt saadi rahastus projektile „Muhu pastoraadi pargi maastikukujunduse põhiprojekti ning Muhu pastoraadi pargi ja Muhu kirikuaia hoolduskava koostamine“. Hoolduskavad on aluseks edasiste hooldus- ja maastikukujundustööde elluviimisel looduskaitse all oleva pargi territooriumil.

25. Eesmärk: Vald edendab metsamajandamise kultuuri

28. Eesmärk: Vallas olevad avalikud teed ja parklad on heas korras ja külavahelised teelõigud on tolmuvabad

Jätkusid tegevused Koguva dolokivi karjääri kaevandamisloa taotlemiseks ja maavara kasutusele võtmiseks. Valmis esimene lõik kergliiklusteedest ja valgustusest. Lõpetati Liiva liiklussõlme projekteerimine. Parandati km kruusateid kasutades selleks greiferi teenust ja tolmulõikude töötlemist CaCl'ga. Parandati paljude külade kruusateede katteid. Uue

tolmuvaba katte pindamisega said Muhu Hooldekodu parkla ja juurdesõidu tee, Liiva külatee, Hellama kalmistu tee ja parkla.

29. Eesmärk: Jätkatakse väikesadamate arendustegevust

31. Eesmärk: Tuletõrje veehoidlate võrgustiku arendamine

Koos uue hooldekodu hoonega valmis uus tuletõrje veevõtukoht. Korrastati tuletõrje veevõtukohtade juurdesõidu teid.

32. Eesmärk: Otsitakse lahendusi jäätmeveo ja –käitluse paremaks korraldamiseks väikesaartel (Kesse, Viire)

Majandusareng

34. Eesmärk: Turundatakse aktiivselt ettevõtluskeskkonda

Levitatakse infot ettevõtlustingimuste ja sotsiaalsete hüvede kohta valla veebilehel, koostöös Saaremaa Arenduskeskusega, samuti „Maale elama“ veebilehel. Igal aastal tunnustatakse ettevõtjaid erinevates kategooriates (nt. parim kohalik maksumaksja, hea ettevõtlusidee)

36. Eesmärk: Töötajaskonna järelkasvu ja tööealiste kvalifikatsiooni tõstetakse läbi vallas korraldatavate haridusprogrammide.

Järjepidev käsitööskuste arendamine erinevate koolituste ja õpitubade korraldamisega. 4-päevase projektikirjutamise koolituse korraldamine, milles osales 41 inimest.

37. Eesmärk: Muhu on tuntud kui kohalikule kultuuri ja looduspärandile toetuv vääraturismi sihtkoht

Valla poolne iga-aastane turismiinfopunkti töö koordineerimine. Muhu Turismiinfopunkt oli 2014.aastal avatud 16.juunist 20.augustini. Infopunktis käis sel perioodil kokku 3494 külastajat, mis on võrreldes eelmise aastaga 2 korda rohkem (2013.a 1729). Päevas külastas infopunkti keskmiselt 53 inimest (2013.a 26 inimest), päeva rekord oli aga 89 inimest (2013.a 59) (26.juulil). Kõige enam oli külastajate hulgas eestlasi (2266/940), soomlasi (312/125), inglasi (235/14), sakslasi (171/79) ja venelasi (117/41). Ka poolakaid (42/18), hollandlasi (42/13), hispaanlasi (28/12) ja prantslasi (20/11) käis 2013.a suvega võrreldes rohkem. Lätlasi käis ligi 1,5 korda vähem, leedukaid aga lausa 4,3 korda vähem kui 2013.a suvel. Kokku külastas infopunkti 21 määratletud erineva rahvuse esindajat, päritolu jäi määramata 123 külastajal.

Osaleti MTÜ Saarte Geopark maakondlikus geopargi projektis, mille eesmärgiks on tutvustada paremini nii tervikuna Saare maakonna kui ka Muhu saare geoloogilisi, kultuuri-ja loodusväärtusi.

38. Eesmärk: Põllumajandus ja kalapüük on saanud jätkusuutlikuks

Muhu vald jätkas tegevust MTÜ Saarte Kalandus liikmena.

40. Eesmärk: Otsitakse võimalusi pakiautomaadi süsteemi rajamiseks.

Muhu Vallavalitsus saatis pöördumise Eesti Postile Muhusse pakiautomaatide paigaldamiseks.

Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

Eesmärk 10: Tagatud on sihtrühmade vajadustele vastava sotsiaalhoolekandeteenuse osutamine nii vanuritele, puuetega inimestele kui abivajavatele peredele.

Muhu ja Ida-Saaremaa hooldekodu ehitustööd kulgesid 2013.a plaanipäraselt ja hoone võeti vastu 2013.a. detsembri lõpus. 2014.a. alguses jätkus hoone sisustamine mööbli ja hooldusvahenditega ning 01.04.14 alustas hoolekandeteenuse osutamist Muhu Hooldekeskuse SA.

2013 aasta oktoobrist töötab Muhu vallas lastekaitsetöötaja (arvestuslik koormus 0,5)

Eesmärk 11: Toimub tervise edendus ja vanurite koduõendus abi.

Toimunud on erinevad üritused ja koolitused terviseedenduse teemadel – Südamenädal, terviseloeng lapsevanematele. Toimib koduõendus ja -hooldusteenus.

Lühikokkuvõte Muhu valla Terviseprofili 2014. aasta tegevuskava täitmisest

Seoses Muhu valla Tervisenõukogu sisehindamisega 2014. aasta detsembris viidi läbi Terviseprofili tegevuskava hindamine (tegevuskava aastateks 2013- 2017). Lisaks koostati Saaremaa Tervisenõukogu ettepanekul Terviseprofili tegevusplaan 2015. aastaks, mille vallavolikogu kinnitas 17.detsembril 2014 oma määrusega nr 63.

2014 aastal on jooksvalt elluviidud Terviseprofili tegevuskavas ettenähtud tegevusi

- 2014.a. viidi tolmuva katte alla ca 1400 m² vallateid ja- parklaid ning tolmutõrjet teostati 7,5 km ulatuses. Koostöös Maanteeametiga valmis Piiri ja Viira küla vaheline 0,9 km pikkune esimene valgustatud lõik projekteeritud Liiva-Piiri kergliiklusteest. Muhus toimib nõuetekohane ühisveevärk ja ühiskanalisatsioon.
- Algatatud Vahtna puhkekoha detailplaneering. Hästi toimivad Kuivastu, Koguva ja Lõunaranna sadamad.
- Paranenud on kooli ja lasteaia õppe- ja olmetingimused- Lasteaia rühmaruumide ja koolis klassi lagede katmine akustiliste plaatidega kajaefekti kaotamiseks. Koostati lasteaia köögiploki rekonstrueerimisprojekt.
- Valmis uus hooldekodu hoone ja alustas oma tegevust Muhu Hooldekeskuse SA. Seoses sellega on paranenud sotsiaalteenuste maht ja kvaliteet. 2014. aasta sügisel läbisid koolituse kaks tugiisikut. Alustati endise hooldekodu ruumide ümberprojekteerimist sotsiaalpindadeks.
- Toimuvad regulaarselt erinevad kultuuri- ja spordiüritused (Muhu jooks, Südamenädal jne), loengud laste ja eakate tervisest ja esmaabist.
- Liiva spordiväljakule paigaldati õue treeningseadmed.

- Aastaringelt tegutsevad erinevad spordi- ja kultuuriringid. Muhu valla sportlased osalevad maakondlikel ja vabariiklikel spordiüritustel. Korrastati matka- ja jalgrattaradasid.
- Muhu vald on partneriks erinevatele MTÜ- dele ja ettevõtetele (MTÜ Saarte Geopark, Muhu Pärandikool jne), kes aitavad kaasa valla tervise edendamisele.

Muhu valla Terviseprofiili tegevuskava 2013-2014 hindamise terviktekst on kättesaadav aadressil <http://www.muhu.ee/Arengukava>

Arengusuunad järgnevateks aastateks

Vastavalt Muhu valla arengukavale 2014-2020 on lähiaastatel suuremad investeringuobjektid järgmised:

- Muhu Lasteaed: hoone renoveerimise lõpuleviimine, 2015-2016.a.on plaanis lasteaia köögi projekteerimine ja ümberehitus söögisaaliks, järgnevatel aastatel tuleb lõpule viia töötajate ruumide remont ja rühmadesse viivate kõnniteede uuendamine.
- Hellamaa Külakeskuse rekonstrueerimisprojekti koostamine ja hoone seisukorra parendamine
- Muhu Muuseumi hoonete jätkuv remont.
- Muhu Spordihalli rekonstrueerimine, mis võimaldaks lisaks sportimisele korraldada kultuuriüritusi ja luua uute ruumide abil tingimused Muhu Noortekeskuse multimeedia huviringi arendamisele (filmi- ja helistuudio). Tööd on planeeritud aastatele 2014-2015
- Teedemajanduses jätkatakse suurema liikluskoormusega vallateede mustkatte alla viimisega ja Liiva-Piiri kergliiklustee projekteerimisega ning ehitamisega.
- Korrastatakse ja arendatakse välja Vahtna puhkeala
- Muhu endise eakate hooldekodu ruumidest ehitatakse välja korterid. Projekteerimine teostatakse 2014/2015 aastal

Täpsemad valla arengusuunad lähiaastateks on toodud Muhu valla arengukava 2014-2020 osas 5 - Tegevuskava

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE**Bilanss**

eurodes			
	Lisad	31.12.2014.a.	31.12.2013.a.
Varad		6 705 772	6 780 160
Käibevara		325 905	513 335
Raha	2	202 528	244 513
Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded	3	95 401	82 463
Muud nõuded ja ettemaksed	4	27 976	185 200
Varud		0	1159
Põhivara		6 379 867	6 266 825
Osalused tütar- ja sidusettevõtjates	5	1 023	1 023
Pikaajalised finantsinvesteeringud	6	143 985	143 985
Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded	3	0	9
Materiaalne põhivara	7	6 189 944	6 076 893
Bioloogilised varad	7	44 915	44 915
Kohustused ja netovara		6 705 772	6 780 160
Lühiajalised kohustused		156 098	458 393
Võlad tarnijatele	8	21 774	171 771
Võlad töövõtjatele	8	15 910	20 164
Muud kohustused ja saadud ettemaksed	9	58 812	203 192
Laenukohustused	11	59 602	63 266

Pikaajalised kohustused		252 902	313 823
Laenukohustused	11	252 902	313 823
Kohustused kokku		409 000	772 216
Netovara		6 296 772	6 007 944
Aruandja omanikele kuuluv netovara		6 296 772	6 007 944
Kassareserv		6 391	6 391
Akumuleeritud ülejääk (puudujääk)		6 001 807	4 669 111
Aruandeaasta tulem		288 574	1 332 442

Tulemiaruanne

eurodes			
	Lisad	2014.a.	2013.a.
Tegevustulud		2 252 087	3 479 942
Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	3	1 162 468	1 051 580
Kaupade ja teenuste müük	12	177 302	281 378
Saadud toetused	13	889 393	2 139 220
Muud tulud	14	22 924	7 764
Tegevuskulud		-1 959 306	-2 143 672
Antud toetused	15	-84 823	-73 298
Tööjõukulud	16	-953 066	-923 456
Majandamiskulud	17	-464 884	-430 384
Muud kulud	17	-146 934	-434 436
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	7	-309 599	-282 098
Aruandeperioodi tegevustulem		292 780	1 336 270
Finantstulud ja -kulud	17a	-4 207	-3 828
Aruandeperioodi tulem		288 574	1 332 442
Aruandeperioodi tulem ja siirded kokku		288 574	1 332 442

Rahavoogude aruanne

eurodes			
	Lisad	2014.a.	2013.a.
Rahavood põhitegevusest			
Aruandeperioodi tegevustulem		292 780	1 336 270
Korrigeerimised:			
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	7	309 599	282 098
Käibemaksukulu põhivara soetuseks	17	81 391	380 523
Kasum/kahjum põhivaramüügist	14	-20 029	-5 083
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	13	-459 419	-1 761 245
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	15	3 171	5 445
Korrigeeritud tegevustulem		207 494	238 008
Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus kokku		-18 116	-2 679
Põhitegevusega seotud kohustuste netomuutus kokku		2 598	14 725
Rahavood põhitegevusest kokku		191 975	250 054
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud põhivara eest (v.a.finantsinvest. ja osalused)			
Materiaalse põhivara soetus	7	-661 438	-2 144 663
Tasutud pv.eest (v.a. fin.invest.ja osalused) kokku		-661 438	-2 144 663
Laekunud pv. müügist (v.a.fin.invest.ja osal.) kokku	7	31 203	6 158
Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	13	468 091	1 742 372
Tasutud sihtfinantseerimist põhivara soetuseks		-3 025	-5 445
Laekunud intressid ja muu finantstulu	2	74	200
Rahavood investeerimistegevusest kokku		-165 095	-401 378
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenud	11	0	260 000

Tagasi makstud laenud	11	-59 239	-47 970
Tagasi makstud kapitalirendikohustused	11	-5 346	-8 072
Makstud intressid	11	-4 170	-4 028
Muud finantskulud		-110	0
Rahavood finantseerimistegevusest kokku		-68 865	199 930
Puhas rahavoog		-41 985	48 606
Raha ja selle ekvivalendid perioodi alguses	2	244 513	195 907
Raha ja selle ekvivalentide muutus		-41 985	48 606
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpus	2	202 528	244 513

Netovara muutuste aruanne

eurodes				
	Lisad	Kassareserv	Akumuleeritud tulem	k o k k u
Saldo seisuga 31.12.2012.		6 391	4 664 410	4 670 801
Aruandeperioodi tulem			1 332 442	1 332 442
Ümberhinnatud põhivara			4 701	4 701
Saldo seisuga 31.12.2013.		6 391	6 001 553	6 007 944
Aruandeperioodi tulem			288 574	288 574
Ümberhinnatud põhivara	7		254	254
Saldo seisuga 31.12.2014.		6 391	6 290 381	6 296 772

Eelarve täitmise aruanne 2014. aastal

eurodes				
	esialgne eelarve	lõplik eelarve	täitmine	täitmise %
PÕHITEGEVUSE TULUD	1 706 942	1 719 339	1 707 600	104,6
Maksud	1 134 339	1 134 339	1 149 765	101
<i>füüsilise isiku tulumaks</i>	<i>1 058 339</i>	<i>1 058 339</i>	<i>1 073 398</i>	<i>101</i>
<i>maamaks</i>	<i>74 000</i>	<i>74 000</i>	<i>74 568</i>	<i>100,8</i>
<i>reklaamimaks</i>	<i>2 000</i>	<i>2 000</i>	<i>1 899</i>	<i>95</i>
Kaupade ja teenuste müük	182 616	198 623	167 323	84
Muud tegevustulud	6 555	6 555	2 971	45
Muud saadud toetused kuludeks	55 176	51 566	59 285	115
Tasandusfond	66 444	66 444	66 444	100
Toetusfond	261 812	261 812	261 812	100
PÕHITEGEVUSE KULUD	1 616 371	1 626 765	1 552 342	97
Reservfond	50 000			
Valitsussektori teenused	235 628	263 311	242 998	92
Avalik kord	6 944	10 344	10 856	105
Majandus	196 436	194 131	180 204	93
Keskkonnakaitse	22 291	28 541	28 705	100
Elamu- ja kommunaalmajandus	44 567	45 927	44 739	97
Tervishoid	422	422	407	96
Vaba aeg ja kultuur	235 908	240 363	226 081	94
Haridus	666 622	685 931	679 938	99
Sotsiaalne kaitse	157 553	157 795	138 415	88
INVESTEERIMISTEGEVUS	-145 681	-147 683	-133 108	90
Põhivara müük (+)	60 000	60 000	31 586	53
Põhivara soetuseks saadav sihtfin.(+)	682 754	682 754	514 939	75
Põhivara soetuseks antav sihtfin.(-)	-16 000	-16 000	-10 725	67
Põhivara soetus (-)	-863 156	-865 158	-664 838	77
Finantstulud (+)	200	200	78	39

Finantskulud (-)	-9 479	-9 479	-4 148	44
FINANTSEERIMISTE GEVUS				
Kohustuste võtmine	140 000	140 000	0	0
Kohustuste tasumine	-87 431	-87 431	-64 134	73
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-2 540	-2 540	-41 985	
Likviidsed varad a.lõpu seisuga	244 513	244 513	202 528	
Võlakohustused a.lõpu seisuga	377 089	312 955	312 955	

Eelarve täitmise aruanne on koostatud kassapõhisel printsiibil ja see ei ole finantsaruannetega võrreldav. Vt ka lisa 1. Eelarve täitmise aruannet selgitab lisa 18.

Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted

Käesolev raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavuses

Eesti hea raamatupidamistavaga. Eesti hea raamatupidamistava tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele. Selle põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid ning riigi raamatupidamise üldeeskiri. Vallavalitsus rakendab alates 01.01.2012 Raamatupidamistoimkonna juhendeid (muudetud 2011 aastal), mis on kohustuslikud alates 01.01.2013 algavale majandusaastale.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud **EURODES**.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes soetusmaksumuse printsiibist, v.a. raamatupidamisjuhenditega sätestatud juhtudel. Andmeid on võrreldud 2013.a.majandusaasta aruandega.

Raha ja selle ekvivalendid

Bilansis kajastatakse kirjel "Raha ja pangakontod" kassas olevat sularaha ja arvelduskontode jääke. Samuti tähtajaline deposiit. (kasutusel on üleöödeposiit).

Nõuded

Maksu-, lõivu-, trahvi- ja muud nõuded on bilansis kajastatud korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil. Nõudeid kajastatakse bilansis nõudeõiguse tekkimise momendil ning hinnatakse lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest. Võimaluse korral hinnatakse iga konkreetse kliendi laekumata nõudeid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Suure hulga samaliigiliste nõuete laekumise tõenäosust hinnatakse grupi baasil, võttes arvesse eelmiste perioodide statistikat sarnaste nõuete laekumise kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on bilansis tõenäoliselt laekuva summani alla hinnatud. Aruandeperioodil laekunud, eelnevalt kuludesse kantud nõuded on kajastatud aruandeperioodi ebatõenäoliste nõuete kulu vähendusena. Nõuet loetakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude kogumiseks. Lootusetud nõuded on bilansist välja kantud.

Pikaajalisi nõudeid kajastatakse algselt saadaoleva tasu nüüdisväärtuses, arvestades järgnevatel perioodidel nõudelt intressitulu sisemise intressimäära meetodil.

Osalused sihtasutustes ja mittetulundusühingutes

Kui avaliku sektori üksus omab sihtasutuses või mittetulundusühingus valitsevat mõju (üldjuhul üle 50% hääleõigusest), kajastatakse osalust 100%-na. Kui avaliku sektori üksus omab sihtasutuses või mittetulundusühingus olulist mõju (üldjuhul 20-50% hääleõigusest), osalust bilansis ei kajastata, kuid avalikustatakse aastaaruande lisades.

Osalused sidusettevõtjates

Osalused sidusettevõtjates kajastatakse soetusmaksumuses, korrigeerides seda vajadusel allahindlusega. Kui osaluse soetusmaksumus on kõrgem kui osaluse objekti netovara, hinnatakse osaluse soetusmaksumus alla kuni osaluse summani üksuse netovaras. Kui osaluse summa üksuse netovaras järgnevatel perioodidel suureneb, taastatakse allahindlus kuni osaluse soetusmaksumuseni või osaluse summani üksuse netovaras, olenevalt sellest kumb neist on madalam.

Finantsinvesteeringud

Muude pikaajaliste finantsinvesteeringutena kajastatakse investeeringuid osaluse suurusega alla 20%. Nimetatud pikaajalisi finantsinvesteeringuid kajastatakse soetusmaksumuses, kuna nende õiglast väärtust ei ole olnud võimalik usaldusväärset hinnata. Alates 2011. aastast kajastatakse alla 20%-lisi osalusi avaliku sektori äriühingutes samal moel nagu sidusettevõtjaid.

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid hinnangulise kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja soetusmaksumusega alates 2 000 eurost (kuni 31.12.2010 soetatud varade korral alates 1 917 eurost, v.a. maa ja museaalid). Varad, mille kasulik tööiga on üle ühe aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 2 000 euro, kantakse soetamisel kulusse. Põhivara rekonstrueerimisväljaminekud, mis vastavad materiaalse põhivara mõistele, liidetakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele. Rekonstrueerimisväljaminekute lisamisel hinnatakse vara järelejäänud kasulikku eluiga ja vajadusel reguleeritakse põhivara kulumi normi. Põhivara soetusmaksumusse arvatakse kulutused, mis on vajalikud selle kasutuselevõtmiseks, v.a. soetusega kaasnevad maksud, lõivud, laenu-, koolitus- ja lähetuskulud, mis kajastatakse kuluna.

Põhivarasid kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum.

Kulumi arvestusel kasutatakse lineaarset meetodit. Kulumi norm määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle hinnangulisest kasulikust elueast. Kui põhivara koosneb erineva hinnangulise kasuliku elueaga komponentidest, mille soetusmaksumust on võimalik usaldusväärset hinnata, võetakse komponendid eraldi arvele. Kulumi normid aastas on põhivara gruppidele järgmised:

*Hooned ja rajatised 2 - 5%

*Masinad ja seadmed, tööriistad, inventar 10 - 20%

*Infotehnoloogilised seadmed ja arvutustehnika 33%

Maad ja kunstiväärtused, mille väärtus aja jooksul ei vähene, ei arvestata amortisatsiooniga.

Ümberhindlus

Aastatel 2003 kuni 2005 viidi läbi kinnisvarainvesteeringute ja materiaalse põhivara (sh. teed) ühekordne ümberhindlus, mis tulenes vajadusest võtta arvesse enne 1996.a. toimunud hüperinflatsiooni ja korrigeerida varasemaid puudujääke raamatupidamises.

Seoses maareformi kestmisega on ümberhindluste kajastamist jätkatud ka peale 2005.a., võttes arvele aruandeperioodil mõõdistatud ja maakatastrisse kantud maad. Samuti võetakse ümberhindlusena jätkuvalt arvele aruandeperioodil omandatud peremehetut vara, mis on saadud seoses pärijate puudumisega.

Varade ümberhindamiseks kasutatakse eelisjärjekorras turuhinda. Objektide korral, millel turuhind puudub, kasutatakse õiglase väärtuse määramiseks jääkasendusmaksumuse meetodit. Maa arvelevõtmiseks kasutatakse maksustamishinda, kui turuhind pole teada.

Bioloogiline vara on loomne või taimne elusorganism. Bioloogilist vara kajastatakse õiglases väärtuses (kasvav mets) ja soetusmaksumuses (istandus – allee).

Renditud varad

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Aruandekohuslane on rentnik ja kasutab kasutusrenti ja kapitalirenti.

Kasutusrendi maksed kajastatakse perioodi kuluna.

Kapitalirendi maksed kajastatakse finantseerimistegevuses kohustuste tasumisena. Kapitalirent lõppeb 2017.aastal. Kapitalirendi kohustus on bilansis jagatud lühi- ja pikaajaliseks.

Laenukohustused

Laenukohustused kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Lepingutasud kajastatakse laenude saamisel koheselt intressikuludes.

Laenukohustus on bilansis jagatud lühi- ja pikaajaliseks, lähtudes sellest kas kohustuse valdamine kestab kuni üks aasta või kauem arvestatuna bilansikuupäevast.

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuulavas summas.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisena kajastatakse sihtotstarbeliselt antud ja teatud tingimustega seotud toetusi. Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna või kuluna enne, kui eksisteerib piisav kindlus, et toetuse saaja vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ja sihtfinantseerimine leiab aset. Saadud sihtfinantseerimise kajastamisel rakendatakse

brutomeetodit, mille järgi kajastatakse nii saadud sihtfinantseerimist kui ka selle arvel tehtud kulusid või põhivara soetust mõlemaid eraldi.

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist (tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega).

Kassareserv

Kassareserv on moodustatud volikogu otsusega akumulieeritud tulemist, eesmärgiga tagada vallavalitsuse likviidsus. See väljendab ühtlasi likviidse rahana hoidmisele kuuluvat summat, mida võib kasutada aruandeaasta kestel laekumiste viibimisel eelarveliste kulude katmiseks, kuid see tuleb vähemalt aruandeaasta lõpuks rahana taastada.

Tulude arvestus

Kogutud maksude ning loodusvarade kasutamise ja saastetasude tulu võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt Maksu- ja Tolliameti ja Keskkonnaministeeriumi poolt esitatud teatistele. Kohalike maksude tulu võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt esitatud maksudeklaratsioonidele. Lõivutulu kajastatakse laekumisel. Toodete, kaupade ja põhivara müügist saadud tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud ostjale üle ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärset määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel, lähtudes valmidusastme meetodist.

Kulude arvestus

Kulusid kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivara ja varude soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud (sh. käibemaks, mida ei saa arvata sisendkäibemaksuks) kajastatakse soetamishetkel kuluna (tulemiaruaande kirjel Muud tegevuskulud). Hallatav üksus Muhu Muuseum on käibemaksukohuslane ja arvestab käibemaksu sisendkäibemaksuna.

Seotud osapooled

Seotud osapoolteks loetakse Muhu vallavolikogu ja valitsuse liikmed ning asutuste juhid, kellel on antud õigus iseseisvalt lepinguid sõlmida, valitseva mõju all olevate sihtasutuste, mittetulundusühingute ja äriühingute nõukogude ja juhatuste liikmed, kõigi eelpool loetletud tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete lähedased pereliikmed, samuti ka nende valitseva ja olulise mõju all olevad sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud.

Eelarve täitmise aruanne

Eelarve täitmise aruanne on koostatud kassapõhiselt, mistõttu selle andmeid ei ole võimalik võrrelda tekkepõhistes aruannetes kajastatud andmetega. Lisaks kassapõhisest printsiibist tulenevatele ajalistele erinevustele, on selles kasutusel veel järgmised olulised erinevad arvestuspõhimõtted:

- a. põhivara soetamisel tasutud summad kajastatakse eelarve täitmisel kuluna ning põhivara müügist laekunud summad tuluna, amortisatsiooni ja muid põhivaradega tehtud mitterahalisi tehinguid eelarve täitmise aruandes ei kajastata.

- b. Kaupade ja teenuste ning põhivarade soetamisel lisanduv käibemaks, mida ei saa arvata sisendkäibemaksuks, on eelarve täitmise aruandes kajastatud vastavate kaupade, teenuste ja põhivara soetamise kuluna.

Lisa 2 Raha ja selle ekvivalendid

	2014.a.	2013.a.
Sularaha kassas	7 807	11737
Arvelduskontod pankades	194 721	232 776
Raha ja pangakontod kokku	202 528	244 513

Selgitus: Kokku on rahaline jääk 202 528 eurot, millest 6 391 eurot on kassatagavara (vt. bilansis rida "Reservid").

Lisa 3 Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded ning trahvitulud

Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded

		2014.a.	2013.a.
Maksud	üksikisiku tulumaks	95 132	81 876
	maamaks	19	261
Loodusressursside kasutamise ja	vee-erikasutustasu	250	221
saastetasud	saastetasu	6	105
kokku:		95 401	82 463

		2014.a.	2013.a.
	maamaks	0	9
kokku:		0	9

Maksu- ja Tolliameti teatis on aluseks nii maksude kui ka keskkonna kasutusest tulenevate nõuete/tulude tekkepõhiseks arvelevõtmiseks (Riigi raamatupidamise üldeeskiri §20 lg 4 ja 7).

Maksu-, lõivu- ja trahvitulud

		T u l u d	
		2014.a.	2013.a.
Maksud	tulumaks	1 086 555	980 575
	maamaks	74 317	69 409
	reklaamimaks	1 596	1 596
kokku:		1 162 468	1 051 580

Maksu-ja Tolliameti teatis on aluseks nii maksude kui ka keskkonnakasutusest tulenevate nõuete/tulude tekkepõhiseks arvelevõtmiseks (Riigi raamatupidamise üldeeskiri §20 lg 4 ja 7).

Lisa 4 Muud nõuded ja ettemaksed

			2014.a.	2013.a.
1.	<i>Nõuded</i>			
	Sihtasutused ja MTÜ-d	nõue	20	200
	EAS (põhivara sihtfinantseerimine)		0	163 570
	FIE-d ja eraisikud	nõue	9 439	15 825
	Äriühingud	nõue	7 270	3 394
	Omavalitsused	nõue	0	789
	Ministeeriumide asutused	nõue	1 260	722
	Saamata lisapuhkepäevade hüvitis	nõue	337	0
2.	<i>Maksude, lõivude, trahvide ettemaksed</i>			
	Käibemaksu ettemaks (muuseum)	ettemaks	666	636
3.	<i>Ettemakstud tulevaste perioodide kulud</i>			
	<i>õi-le ettemaks (lasteaia toit)</i>		0	63
	<i>Muud ettemakstud tulevaste perioodide tulud (hajaasustus)</i>		8 984	0
	Kokku		27 976	185 200

Nõuded ostjate vastu (FIE-d ja eraisikud; äriühingud ja omavalitsused) on valdavalt detsembrikuu teenused ja kommunaalmaksed.

Lisa 5 Osalused sihtasutustes ja sidusettevõtetes

Muhu Hooldekeskuse Sihtasutus asutati septembris 2009. Asutamisoatsuse alusel maksti 32 € asutamiseks 25 kohta eest. Teised asutajad : Orissaare – 13 kohta; Põide - 7 kohta ja Laimjala – 5 kohta. Kokku Sihtasutuse sihtkapital 64 €. Muhu Vallavalitsus omab SA-s ühe nõukogu liikme kaudu 20% hääleõigusest. SA Muhu Hooldekeskus alustas tööd 01.aprilli 2014. Vastavalt kokkuleppele kajastati hoone ehituse kulud ja sihtfinantseerimise tulud Muhu Vallavalitsuse bilansis (vt.lisa 7)

Maasi Jäätmehoolduse OÜ

	osaluse % nimiväärtus	Tulemiaruarande näitajad			Bilansi näitajad	
		tegevustulu	tegevuskulu	tulem	varad	netovara
Osalus sidusettevõtjates 31.12.14	20 / 1 023	31 411	51 836	-20425	251 989	250 827
Osalus sidusettevõtjates 31.12.13	20 / 1 023	29 901	51 697	-21 796	273 493	271 251

Muhu Vallavalitsusele kuulub Maasi Jäätmehoolduse OÜ üks osa nimiväärtusega 1023€ ehk 20%. Teised asutajad on: Leisi vald 23%; Orissaare vald 22%; Valjala vald 15%; Põide vald 11%; Laimjala vald 9%.

Lisa 6 Pikaajalised finantsinvesteeringud

	31.12.2014	31.12.2013
Pikaajalised finantsinvesteeringud.	143 985	143 985

Muhu Vallavalitsuse osalus Kuressaare Veevärk AS-s, osaluse suurus 1,6741%.

Lisa 7 Materiaalne põhivara

	Maa	Hooned ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu põhivara	Lõpetamata tööd ja ettemaksed	Kokku
Jääk 2014a. alguses						
Soetusmaksumus	30 134	5 593 354	511 178	249 406	2 061 244	8 445 316
Kogunenud kulum		-2 072 208	-250 096	-46 119	0	-2 368 423
Jääkväärtus	30 134	3 521 146	261 082	203 287	2 061 244	6 076 893
Soetused ja parendused	0	27 895	5 757	8 423	381 442	423 517
Saadud mitterahaline sihtfinantseerimine	0	10 200	0	0	0	10 200
Kulum ja allahindlus	0	-268 821	-36 136	-2 988	0	-307 945
Müüdnud põhivara jääkväärtuse mahak.	-543	-10 631	0	0	0	-11 174
Muu mahakandmine jääväärtuses	0	-1 655	0	0	0	-1 655
Üle antud mitterahaline sihtfinantseerimine	-146	0	0	0	0	-146
Ümberhindlused	254	0	0	0	0	254
Ümberklassifitseerimine	0	6 460	0	0	-6 460	0
Kokku liikumised	-435	-236 551	-30 379	5 435	374 982	113 051
Jääk 2014.a. lõpus						
Soetusmaksumus	29 699	5 618 417	510 232	257 829	2 436 226	8 852 403
Kogunenud kulum	0	-2 333 822	-279 530	-49 107	0	-2 662 459
Jääkväärtus	29 699	3284 595	230 702	208 722	2 436 226	6 189 944

Selgitus: kapitalirendi tingimustel renditud vara 2014.aastal ei soetatud.

Ümberhindlusega on võetud arvele:

- 1) Maad maksustamishinnaga 253,83 € (Liiva-, Nautse bussiootekoja ja Laheküla Laiu maad)

Mitterahalised tehingud varadega:

- 1) Raunmägi maa 1,51 ha üleandmine Muhu Hooldekeskuse SA-le
- 2) Leis Endel korteri tasuta omandamine

Müüdud varad müügihinnas 31 475 eurot, põhivara müügiga seotud kulud 272 eurot, kokku saadud tulu põhivara müügist 31 203 eurot.

Rahavoogude aruandes kajastub põhivara eest tasutud summana 661 438 eurot, mis tuleneb järgmistest summadest:

- 1) aruandeaasta soetuste summa 423 517 eurot
- 2) käibemaks aruandeaasta soetustelt 81 390 eurot (vt.ka lisa 16),
- 3) liidetud eelmise aasta tarnijatele võla tasumine (Gustaf AS) +157 374 eurot,
- 4) lahutatud tarnijatele tasumata arve (P.P Ehitusjärelvalve) -843 eurot.

Muhu Hooldekeskuse SA asutamisotsuse järgi pidi Muhu vald peale hooldekeskuse hoone vastuvõtmist ehitajalt hoone koos soetatud põhivaraga üle andma sihtasutusele. Seoses sellega, et EAS ei ole veel kinnitanud projekti viimast lõpparuannet, ei ole varad senini üle antud.

Muhu valla bilansis on lõpetamata ehituse kirjel sihtasutusele üle andmata hoone koos välistrassidega maksumusega 1 945 598 eurot ja üle andmata muu põhivara maksumusega 222 979 eurot.

Bioloogiline vara

Jääk 2014.a. alguses	
soetusmaksumuses	44 915
Jääk 2014.a. lõpus	
soetusmaksumuses	44 915

Kapitalirendi tingimustel renditud vara

	masinad ja seadmed			kokku
Jääkväärtus 31.12.2013.a.		20 540		20 540
soetusmaksumus		24 900		24 900
akumuleeritud kulum		-4 360		-4 360
Jääkväärtus 31.12.2014.a.		18 050		18 050
soetusmaksumus		24 900		24 900
akumuleeritud kulum		-6 850		-6 850

Lisa 8 Võlad tarnijatele ja töövõtjatele

hankijad / tegevusala	31.12.2014	31.12.2013
erinevad aktsiaseltsid, äriühingud, eraisikud		
valdavalt detsembri elekter, kütus jne.	21 774	171 771
Kokku võlad hankijatele:	21 774	171 771

Võlad töövõtjatele	31.12.2014	31.12.2013
Puhkusetasude kohustus	15 910	20 164
Kokku võlad töövõtjatele:	15 910	20 164

Lisa 9 Muud kohustused ja saadud ettemaksed

		31.12.2014	31.12.2013

Maksu- ja Tolliamet	maksud	38 402	35 363
Pria	projekt	0	144 698
Saare Maavalitsus (hajaasustus)	projekt	12 583	3 026
Keskkonnaministeerium	saastetasu	150	105
Endel Leis korteri müügist ja hooldekodu kohamaksude vahe	ettemaks	7 677	20 000
Kokku muud kohustused:		58 812	203 192

Maksu- ja Tolliametile on tasumata maksud detsembri töötasult (tähtaeg 10.01.2015.a./2014.a.)

	31.12.2015	31.12.2014
<i>sotsiaalmaksu kohustus</i>	23 278	21 845
<i>üksikisiku tulumaksu kohustus</i>	12 047	10 771
<i>töötuskindlustusmakse kohustus</i>	1 942	1 833
<i>kogumispensioni maksete kohustus</i>	1 135	915
<i>kokku:</i>	38 402	35 364

Keskkonnaministeeriumile on kohustus 4.kvartali kasutus- ja saastetasude osas.

Lisa 10 Tingimuslikud nõuded ja kohustused

Tingimuslikud nõuded		31.12.2014	31.12.2013
SA Innove (Noortekeskuse ehitus)	nõue	494 089	0
Kokku tingimuslikud nõuded:		494 089	0

Tingimuslikud kohustused		31.12.2014	31.12.2013
Muhu Noortekeskuse uute ruumide rajamine	kohustus	25 539	0
Kokku tingimuslikud kohustused:		25 539	0

Sihtasutusega Innove sõlmiti 07.10.2013 leping Muhu Noortekeskuse uute ruumide rajamiseks kokku summas 673 262 eurot. Aruandeperioodi lõpuks 31.12.2014 oli objektile teostamata töid summas 519 628 eurot koos käibemaksuga. Sellest omaosaluse kohustus 25 539 eurot.

SA-ga Innove sõlmitud lepingu projekt nr. 2.5.01.01.13-0048 alusel saadakse struktuurifondide toetust kokku summas 639 598,90 eurot. Aruandeperioodi lõpuks 31.12.2014 on saadaolev toetuse summa 494 089 eurot.

Lisa 11 Laenukohustuse jaotus järelejäänud tähtaja järgi

	lühiajaline osa	1 kuni 2 aastat	2 kuni 3 aastat	3 kuni 4 aastat	4 kuni 5 aastat	üle 5 aasta	pikaajaline	laen kokku
Jääk seisuga 31.12.2014	59 602	50 430	43 680	35 292	26 000	97 500	252 902	312 504
Pangalaenu	<i>54 143</i>	44 845	41 791	35 292	26 000	97 500	<i>245 428</i>	<i>299 571</i>
Kapitalirent	<i>5 459</i>	5 585	1 889	0	0	0	<i>7 474</i>	<i>12 933</i>
Jääk seisuga 31.12.2013	63 267	60 921	50 429	43 680	35 292	123 500	313 822	377 089
Pangalaenu	<i>57 925</i>	55 457	44 844	41 791	35 292	123 500	<i>300 884</i>	<i>358 809</i>
Kapitalirent	<i>5 342</i>	5 464	5 585	1 889	0	0	<i>12 938</i>	<i>18 280</i>

Aruandeperioodi liikumised

	2014.a.	2013.a.
Saadud laen	0	260 000
tagasimakstud laen	59 239	47 970
võetud kapitalirent	0	0
tagasimakstud kap.rent	5 346	8 072

Informatsioon laenu- ja liisingulepingutest

Laenu / kap.rendile andja	Lõpptähtaeg	Intressi määr	Alusvaluuta	Jääk 31.12.14	Jääk 31.12.13	intr.kulu 2014	intr.kulu 2013
DNB Pank	2014.a.	6 kuu euribor+2,5%	EUR	0	3 480	17	320
Swedbank	2016.a.	6 kuu euribor+0,27%	EUR	17 693	34 033	171	273
Nordeapank	2018.a.	6 kuu euribor+0,55%	EUR	54 378	67 959	0	1 505
Danske Bank	2023.a.	1,469%	EUR	227 500	253 500	3 623	1 447
<i>Laen kokku:</i>				<i>299 571</i>	<i>358 972</i>	<i>3 811</i>	<i>3 545</i>
Swedbank (traktor)	2013.a.	3,00%	EUR	0	0	0	29
DNB Liising (veoauto)	2017.a.	6k.euribor+1,8%	EUR	12 933	18 280	358	454
<i>Kapitalirent kokku</i>				<i>12 933</i>	<i>18 280</i>	<i>358</i>	<i>483</i>
<i>Kokku</i>				<i>312 504</i>	<i>377 252</i>	<i>4 169</i>	<i>4 028</i>

Lisa 12 Kaupade ja teenuste müük

	2014.a.	2013.a.
Riigilõivud	5 952	6 827
Tulud majandustegevusest kokku	171 350	274 550
sellest: Tulud sotsiaalalasest tegevusest	37 836	138 972
Tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest	39 371	41 667
Tulud haridusalasest tegevusest	42 364	50 914
Elamu- ja kommunaaltegevuse tulud	24 670	20 997
Tulud üldvalitsemisest	2 880	772
Tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest	2 302	2 845
Tulud korrakaitsest	7 084	0
Tulud transpordialasest tegevusest	4 384	5 937
Tulud muudelt majandusaladelt	40	0
Üür ja rent	9 595	12 294
Õiguste müük	126	152
Muu toodete ja teenuste müük	698	0
Kaupade ja teenuste müük kokku	177 302	281 377

Riigilõivu suuremad tasud on ehitusloa väljastamise eest 3 771 eurot ja kasutusloa väljastamise eest 1 957 eurot.

Tulud sotsiaalabi alasest tegevusest on valdavalt hooldekodu tulud 32 895 eurot. Koduhooldus ja transporditeenust on pakutud 4 940 euro eest.

Tulud kultuurialasest tegevusest on muuseumi tulu 28 253 €.

Hellamaa Külakeskuse teenused-üritused 8 961 €.

Tulud haridusalasest tegevusest jagunevad lasteaia ja kooli teenusteks. Lasteaia laekus 18 728€ (kohatasud, pool toidukulust) ja põhikoolist 23 382€ (koolitusteenus, laagrid suvel, peielaudade korraldamine).

Elamu ja kommunaaltegevusest tuleb põhiline tulu soojuse müügist 17 413 €, korterite üüritulu oli 5 338 €.

Üüri ja renditulu on mitteeluruumidelt 5 604 €, suurim rentnik on Muhu Puidukoda, kuid 2014.aastal lisandus väiksemaid ettevõtjaid, kes rendivad ruume endise hooldekodu ruumides. Hooldekodu korterite elektri ja vee eest laekus 2 983 €.

Tulud transpordialasest tegevusest on bussi, veoauto ja traktori teenus.

Tulud üldvalitsemisest on põhiliselt detailplaneeringute avaldamise kulude tasumistest.

Tulud spordi- ja puhkealastest tegevusest on põhikooli hallatava spordihalli tulu.

Lisa 13 Saadud toetused

	2014.a.		Jääk 31.12.2014	
	saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine	saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	Nõuded	sihtfinantseerimise kohustus
Rahalised sihtfinantseerimised	429 974	459 419	0	12 583
Riigieelarvest toetus- ja tasandusfondi	328 256	0	0	0
Innove SA	0	145 151	0	0
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	0	83 172	0	0
Kultuuriministeerium	41 970		0	0
Siseministeerium	0	6 000		
Rahandusministeerium	2 621	0	0	0
Toetused valitsussektorisse kuuluvatelt avalik õiguslikelt juriidilistelt isikutelt	1 998	0	0	0
Põllumajandusministeerium (PRIA-lt)	40 428	112 985		0
Maavalitsus	3 216	3 025	0	12 583
Eesti Kultuurkapital	2 200	0	0	0
Muud avaliku sektori üksused(va. valitsussektor)	3 366	98 886		0
Toetus muudelt residentidelt	5 919	10 200	0	0
kokku saadud toetus	429 974	459 419	0	12 583

Saadud toetused kokku 889 393 eurot, millest tegevuskuludeks saadi 429 974 eurot ja põhivara sihtfinantseerimiseks 459 419 eurot.

Riigieelarvest saadud maksed toetus- ja tasandusfondi eraldati järgmisteks tegevusteks: hariduskuludeks 228 890 € (2013.a. 183 489 €); toimetulekutoetuseks 11 656 € (2013.a.12 923€); koolitoiduks 12 878€ (2013.a 12 230€). Üldisesse fondi kohalike omavalitsuste maksulaekumisteerinevuste tasandamisest tulenevalt 66 444 €. (2013.a. 91 341€).

Innove SA rahastas Muhu Noortekeskuse ehitust summas 145 151€.

Majandus-ja Kommunikatsiooniministeerium eraldas teedehoiu kuludeks 83 172€ (2013.a. 88 206 €).

Kultuuriministeerium eraldas Muhu Muuseumile ülalpidamiskuludeks 40 770 eurot nagu 2013 aastal.

Siseministeerium rahastas Noortekeskuse väljõumasinate soetamist 6 000 euroga. (põhivara sihtfinantseerimine)

Rahandusministeerium tasus kolme õppelaenu põhiosa ja sellega kaasnevad maksud 2621€.

Põllumajandusministeerium rahastab koolipiima ja -puuvilja toetust kokku 3 138 eurot.

Maavalitsus toetas noortekeskuse projekte 1 777 euroga ja sügava puudega lapse hoiuteenust 3 216 €.

Eesti kultuurkapital rahastas erinevaid kultuuriürituste projekte kokku 2 200 euro eest.

Toetus muudelt residentidelt on erinevad väikesemahulised toetused.

	2013.a.		Jääk 31.12.2013.	
	saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine	saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	Nõuded	sihtfinantseerimise kohustus
Rahalised sihtfinantseerimised	377 975	1 761 245	163 570	0
Riigieelarvest toetus- ja tasandusfondi	308 268	0	0	0
Ettevõtluse arendamise SA	0	1 493 478	163 570	0
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	0	88 206	0	0
Kultuuriministeerium	42 217		0	0
Siseministeerium	0	4 000		
Rahandusministeerium	4 665	0	0	0

Toetused valitsussektorisse kuuluvatelt avalik õiguslikelt juriidilistelt isikutelt	6 543	0	0	0
Põllumajandusministeerium (PRIA-lt)	3 381	0		144 698
Maavalitsus	5 581	0	0	3026
Eesti Kultuurkapital	950	0	0	0
Muud avaliku sektori üksused(va. valitsussektor)	2 860	175 561		0
Toetus muudelt residentidelt	3 510	0	0	0
kokku saadud toetus				
2 139 220	377 975	1 761 245	163 570	147 724

Lisa 14 Muud tegevustulud

	Lisad	2014.a.	2013.a.
Kasum varade müügist		20 030	5 083
Maa-ainese kaevandamisõiguse tasu		0	0
Vee erikasutustasud		1 486	904
Saastetasud		519	442
Muud (ebatavalised) tulud		889	1 335
Kokku muud tegevustulud		22 924	7 764

Kasum varade müügist saadi Liiva korterite müügist ja Piiri katlamaja hoone müügist AS-le Tiir.

Muud ebatavalised tulud 889 € on kohtukulude riigilõivu hüvitamine AS Riito Ehituse poolt.

Lisa 15 Antud toetused

	Lisad	2014.a.	2013.a.
Sots. toetused füüsilistele isikutele		-48 450	-50 018
Peretoetused		-19 654	-19 417
Toimetulekutoetus		-12 254	-16 884
Toetus vanuritele		-8 453	-10 162
Muud sotsiaaltoetused		-8 089	-3 555
Muud toetused kokku:		-36 373	-23 280
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks:		-22 392	-8 237
Üldised valitsussektori toetused (SOL, Saarte Silurimaa Geopark, jm)		-2 280	-2 200
Külade üritused, muu seltsitegevus		-5 068	-6 037
Muhu Hooldekeskuse SA kohamaks		-14 867	0

Sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		-3 171	-5 444
Hajaasustuse kaevude projekt: EAS		-1 512	-2 722
Vald		-1 512	-2 722
SA Muhu Hooldekeskusele üleantud maa		-147	0
Muu mittesihtotstarbeline finantseerimine		-2 703	-2 483
Maasi Jäätmehooldus OÜ		-2 400	-2 451
Saaremaa Omavalitsuste Liit		-303	-32
Liikmemaksud		-8 107	-7 114
Liikmemaks omavalitsusliitudele (SOL, EMOL)		-6 409	-5 780
Saarte Kalandus, - Koostöökogu, ANK,		-1 698	-1 334
Antud toetused kokku:		-84 823	-73 298

Peretoetused koosnevad sünnitoetusest, ranitsa- ja kooli või eluasemetoetusest ametikooli - gümnaasiumi õpilastele. Ka stipendium, millega toetatakse edukaid üliõpilasi, parimaid õppureid.

Sünnitoetust on makstud 6 perele. Ranitsatoetust 11 lapsele. Eluasemetoetust 35€ kooli- 27 õpilasele.

Toimetulekutoetust maksti 60 korral. Sel aastal on toimetulekupiir 90€. Vanureid on toetatud puudega inimese toetusega ja hooldajatoetusega, viimasele lisandub sotsiaalmaks.

Muud toetused makstakse erinevatel juhtudel avalduste põhjal, mille vaatab läbi sotsiaalkomisjon ja kinnitab vallavalitsus vastavalt korrale. Samuti ravimi- ja prillitoetused jms.

Seltsitegevusest toetatakse külaseltse, seltsinguid, MTÜ-sid vastavalt korrale 3 korda aastas. Külad on toetust saanud talgute korraldamiseks, postkastide soetamiseks ja kokkutulekuteks Saaremaa Omavalitsusliidu kaudu on toetatud maakondlike turismiprojekte, geoparki jms.

Sihtfinantseerimine põhivara soetuseks: Hajaasustuse programm.

Lisa 16 Tööjõukulud

Tegevusvaldkond	2014.a.		2013a.	
	töötajate arv	töötasukulud	töötajate arv	töötasukulud
HARIDUS	42,9	-369 792	44,54	-328 729
ÜLDISED VALITSUSSEKTORI TEENUSED	11,68	-129 631	12,15	-125 085
VABA AEG,KULTUUR ,RELIGIOON	12,63	-89 522	13,22	-86 662
SOTSIAALNE KAITSE	3,59	-24 506	11,36	-67 886
MAJANDUS	6,2	-39 877	7,27	-40 809
ELAMU-JA KOMMUNAALMAJANDUS	3,10	-22 879	3,06	-21 493
KESKKONNAKAITSE	2,33	-13 411	1,83	-8 938
TERVISHOID	0,10	-304	0,10	-304
Kokku töötajate arv ja töötasukulud	82,53	-689 922	93,53	-679 906

Keskmine brutopalk kuus on 697.- € (2014.a.) 606.- € (2013a.)

Töötajate arv on keskmine töötajate arv taandatuna täistööajale. Ajutiste lepingute korral ei ole töötajate arvu leitud. Ajutiste lepingute alusel arvestatud töötasukulud moodustavad 2014.a. 19 493.- € ja 2013a. 13 372.- €.

	2014.a.	2013.a.
Töötasukulud (koos ajutiste lepingulistega)	-709 415	-693 278
Sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaksed	-241 030	-235 414
Erisoodustused:		
Töötajate õppelaenude kustutamine	-1 557	-1 731
Sotsiaal-ja tulumaks erisoodustuselt	-1 064	-1 183
Töötasukulude kapitaliseerimine	0	6 082
Sots. maksu ja töötusk. makse kapitaliseerimine	0	2 068
Kokku tööjõukulud	-953 066	-923 456

Lisa 17 Majandamis- ja muud kulud

	Lisad	2014.a.	2013.a.
Rajatiste majandamiskulud		-73 200	-49 488
Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud		-88 982	-87 946
Õppevahendite ja koolituse kulud		-60 584	-59 983
Sõidukite majandamiskulud		-34 093	-41 949
Kommunikatsiooni-, kultuuri- ja vaba aja kulud		-22 758	-31 969
Toiduained ja toitlustusteenused		-38 312	-33 984
Administreerimiskulud		-37 306	-25 301
Mitmesugused majanduskulud (transporditeenused)		-22 158	-24 757
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud		-17 740	-14 572
Meditiinikulud ja hügieenikulud		-4 476	-14 330
Inventari majanduskulu		-13 563	-9 863
Sotsiaalteenused (hooldamine, rehabilitatsioon)		-22 922	-14 034
Teavikute ja kunstiesemete kulud		-9 935	-10 142
Personali koolitus		-11 540	-7 317
Uurimustööd, töömasinate kulu, lähetused...		-6 797	-4 658
Eri- ja vormiriietus (va kaitseotstarbelised kulud)		-518	-91
kokku majandamiskulud		-464 884	-430 384
Käibemaksukulu tegevuskuludelt		-59 537	-53 324
Käibemaksukulu põhivara soetuselt		-81 939	-380 523
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud		-339	-247
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded teenustelt		-4 237	-212
Riigilõiv		-875	-104
Maamaks		-6	-26

kokku muud kulud	16	-146 933	-434 436
Kokku majandamiskulud ja muud kulud	16	-611 817	-864 820

NB! Tabelis on majandamiskulud käibemaksuta, mis kajastub eraldi reana muudes kuludes

Sõidukite, sülearvutite ja koopiamasina kasutusrent

	2014.a.	2013.a.
Rendikulu kasutusrendi lepingutelt	transp.vah.	transp.vah.
Ciroen Berlingo III 1,6 814BHT (11.02.2013)	1 176	4 155
Škoda Octavia 744BFR	1 495	1 683
kokku:	2 671	5 838
Rendikulu katkestamatutelt kasutusrendilepingutelt		
tulevastel perioodidel		
Järgmisel majandusaastal (2015)	2 744	2 671
2016.a.	2 550	2 744
2017.a.	1 252	2 550
2018 a.	3 226	1 252
2019.a.	0	212

Lisa 17a Finantstulud ja –kulud

	2014.a.	2013.a.
intressitulud hoiustelt	77	200
intressikulu	-4 170	-4 028
muud finantskulud	-114	0
kasum/kahjum finantsinvesteeringute ümberhindamisest	0	0
KOKKU:	-4 207	-3 828

Võrreldes eelmise aastaga maksavad pangad meile vähem intressi.

Intressikulu: -4 170, millest -3 811 eurot laenudelt ja -358 eurot kapitalirendilt.

Lisa 18 Seotud osapooltega tehtud tehingud

1. Tehingud Muhu Vallavolikogu liikmetega seotud osapooltega

ettevõtte nimi	2014. a a s t a .				2013. a a s t a .			
	algsaldo	tulud	kulud	saldo a.lõp	algsaldo	tulud	kulud	saldo a.lõp
*Külasema Külaseltsing	0	0	0	0	0	0	300	0
*Muhu Käsitööselts Oad ja Eed MTÜ	0	0	905	0	0	0	0	0
*MTÜ Spordiklubi Muhu	0	0	88	0	0	0	0	0

2. Tehingud hallatavate asutuste juhtidega seotud osapooltega

MTÜ Saarte Koostöökogu	0	0	886	0	0	0	686	0
------------------------	---	---	-----	---	---	---	-----	---

* Vallalt saadud toetus seltside rahast.

Antud lisas ei näidata tehinguid seotud osapooltega, mis on toimunud normaalsetel turutingimustel või vastavalt seaduses sätestatud tingimustele, mis kehtivad ühtviisi nii seotud isikutele kui ka mitteseotud isikutele.

Valla tegev-ja kõrgema juhtkonna liikmetele arvestatud tasud ja soodustused

	keskmine arv		Tasude	
	taand.täistööajale		kogusumma	
	2014	2013	2014	2013
Volikogu liikmed	0,56	0,48	7 845	6 526
Vallavalitsuse liikmed	3,19	2,25	43 383	29 760
Hallatavate asutuste juhid	6,57	7,67	69 012	75 668
KOKKU	10,32	10,4	120 240	111 954

Ülaltoodud tasud on arvestatud ilma sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksuteta, kuid nende hulka on arvatud kõik töötasudena käsitletavad summad ja hüvitised.

Muid täiendavaid olulisi soodustusi pole tegevjuhtkonna ega kõrgema juhtkonna liikmetele 2014.a. arvestatud.

Lisa 19 Selgitused eelarve täitmise aruande kohta

Esialgse eelarvega planeeriti füüsilise isiku tulumaksu laekumist liiga vähe. Lõpliku eelarve ja esialgse eelarve vahe 14 959 eurot tegelik laekumine oli 101,41%.

Finantseerimistegevus – eelarvega planeeriti võtta laenu 140 tuhat eurot, kuid laenuvõtmise vajadus lükkus edasi aastasse 2015.

Kaupade ja teenuste müügist laekumine oli võrreldes eelarvega 15,7% väiksem, mis tulenes põhiliselt elamu-ja kommunaalmajanduse tulude laekumisest.

RESERVEFONDI KASUTAMISE ARUANNE

teg.ala	artikkel	hallatav asutus	tegevuse sisu	eraldatud ja kulutatud
01112	55	Vald	Koolituskuludeks Utajärvis	1355
01111	55	Volikogu	Koolituskuludeks Utajärvis	2439
09212	55	Põhikool	Ventilatsioonisüsteemi remont	3072
08208	55	Kultuuriüritused	Koolituskulud Karjala	100
09212	15	Põhikool	Akustiliste laepaneelide paigaldamine	792
08208	55	Kultuuriüritused	Hollandlaste vastuvõtukulud	1000
08108	55	Hellamaa Külakeskus	jalgpallivärvad	2320

01112	55	Vald	Raamatupidamisprogramm Pmen	1056
03200	55	Päästeteenused	majandamiskuludeks	1003
08102	55	Sporditegevus	Spordikooli kohamaksudeks	900
09110	55	Lasteaed	Toitlustamisteenus	5500
01600	45	Üldised valitsussektori teenused	Liikmemaksud	1200
04360	55	Soojamajandus	Hakke ostmine	5700
06605	55	Elamu-ja kommunaalmajandus	Majandamiskuludeks	1000
04510	55	Valla teed	Majandamiskuludeks	3100
			<i>kokku:</i>	30 536

MAJANDUSAASTA ARUANDE ALLKIRI

Majandusaasta aruande on koostanud Muhu Vallavalitsus.

Aruande juurde kuulub sõltumatu vandeaudiitori aruanne ning

Muhu Vallavalitsuse otsus aruande heakskiitmise kohta.

Raido Liitmäe   vallavanem   01.juuni 2015.a. ....

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

VALLAVALITSUSE OTSUS ARUANDE HEAKSKIITMISE KOHTA